

Als een van de 'wensen' van de 'Nederlandse Unie' werd dan in het stuk nog genoemd: 'een regering, bekleed met bevoegdheden tot het geven van krachtige leiding.' 'De Nederlandse Unie', aldus het theatrale slot, 'legt de plechtige gelofte af, met God, in waarachtige tucht, in dienst van een nieuwe Nederlandse arbeidsgemeenschap, te doen wat plicht is, kome wat komt.'¹

Nu, het eerste wat kwam, was ongezouten kritiek van Verschuur, Colijn en Drees en het stuk van Homan, de Quay en Reinink verdween goeddeels onder tafel. Het concept Verschuur-Colijn-Drees werd grondslag voor het op te stellen manifest. 'Vooral in tijden van druk', zo begon het,

'toont een volk zijn ware grootheid en zijn innerlijke kracht door *fierheid* en *eensgezindheid*. Deze *fierheid* door daden te tonen, is onze plicht en ons *recht* nu de hoogste vertegenwoordiger van de bezettende macht in Nederland heeft uitgesproken, ons volkskarakter niet in het nauw te willen brengen . . . *Eensgezindheid* te smeden is onze taak, teneinde de hechte grondslag te krijgen voor vruchtbaar werk ook in deze tijd waarin zoveel wankelt en verandert; eensgezindheid ook voor een wedergeboorte van Nederland in vrijheid en onafhankelijkheid, in trouw aan het Huis van Oranje.'

Hierop volgde een soort beginsel- en actieprogram dat tamelijk vaag was en in één der punten ('een georganiseerde invloed van het volk op wetgeving en bestuur') de mogelijkheid van een corporatief bestel openliet, maar dat zou toch alleen met 'behoud van de traditionale volksvrijheden' verwezenlijkt mogen worden.²

De drie van de Nederlandse Gemeenschap waren over dit manifest niet erg tevreden, maar zij achtten het feit dat nu toch, volgens *hun* denkbeelden, een nieuwe beweging van start zou gaan, van primaire betekenis; toen zij op maandag 8 juli opnieuw met het Politiek Convent bijeenkwamen, werd het stuk met algemene stemmen goedgekeurd. Afgesproken werd dat het door een 'Nationaal Comité' zou worden ondertekend en dat tegelijk de namen van meer dan honderd vooraanstaande Nederlanders gepubliceerd zouden worden die aan het manifest hun adhesie betuigd hadden. Het Nationaal Comité werd in die vergadering van de 8ste samengesteld. Homan werd voorzitter en de Quay een der leden; van de leden van het Politiek Convent (wier namen in elk geval onder die van de adhesiebetuigers opgenomen zouden worden) werd slechts Drees in het Comité opgenomen; in het Comité kwam nog een tweede sociaal-democraat: het Kamerlid van

¹ Concept in Archief-Drees, map 'Nederl. Unie en Politiek Contact'. ² Tekst in Bruna: 'De Nederlandse Unie', p. 57-58.